

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

ASIA: U 109/2022 VP VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE KOMISSION EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI HIILENPOISTOJA KOSKEVAN UNIONIN CERTIFIOINTIKEHYKSEN PERUSTAMISESTA

MTK:n näkemyksen mukaan on hyvä, että tehty lainsäädäntöaloite on toiminnanharjoittajille vapaaehtoinen. Tehdyllä lainsäädäntöesityksellä on kuitenkin kauaskantoisia ja voimakkaita hiilenpoistumamarkkinoita muuttavia vaikutuksia.

MTK:n näkemyksen mukaan sertifioidut hiilenpoistumat voivat edesauttaa muiden kuin tässä säädettävien ja valtioita koskevien politiikkatavoitteiden saavuttamista. Näitä hiilenpoistojen ulkopuolisia politiikkatavoitteita ei kuitenkaan voida eikä pidä kirjata vaatimuksiksi hiilenpoistumasertifikaateille ja siten markkinoilla toimivia yksityisiä elinkeinonharjoittajia velvoittaviksi. Komission lainsäädäntöehdotuksessa asetetaan merkittävät velvoitteet lisähyötyjen tuottamiseen ilman, että niiden asiayhteydellistä linkitystä hiilenpoistojen sertifikaattien kanssa on osoitettu tai selvitetty. Lainsäädäntöesityksen todelliset vaatimukset toteutettaisiin delegoiduin säädöksin, joiden sisältöä voi tässä vaiheessa vain arvailla. Esimerkiksi viittaukset toistaiseksi hyväksymättömiin taksonomia kriteereihin ovat tällaisia asiaan kuulumattomia viittauksia.

On loogista ja resursseja säästävää, jos olemassa olevia järjestelmiä pystytään hyödyntämään hiilenpoistumasertifikaattien laadullisten vaatimusten osoittamisessa. Tässä vaiheessa on kuitenkin epäselvää, miten tämä tapahtuisi, koska laadulliset vaatimukset ovat tosiasiallisesti avoimia. U-kirje myös sivuuttaa ISO- ja EN-standardit ja niissä rakennetut metodologiat olemassa olevina markkinoiden synnyttämien järjestelmienä, joilla pystytään vastaamaan jo moniin komission lainsäädäntöesityksessä esitettyihin vaatimuksiin.

Komission lainsäädäntöesityksessä esitetty taloudellinen lisäisyysvaatimus on ilmaston näkökulmasta kokonaan keinotekoinen.

LULUCF-asetuksen mukainen kasvihuonekaasuinventaario koskee valtioita, eikä ole sellaisenaan sovellettavissa esimerkiksi metsälötasolle. Tältä osin vaatimukseksi esitetty laskenta ei tulisi olemaan tarkoituksenmukaista, täsmällistä, yhtenevää, eikä edes vertailukelpoista, saati läpinäkyvää. Vaatimus ei siis ole komission itsensä asettamien kriteerien mukainen. Myöskään vaatimus perusuran jatkuvasta päivittämisestä ei sovi yhteen pitkäjänteisen toiminnan kuten metsänhoidon tai maatalousmaiden maaperän hoidon kanssa. Pitkäjänteisille ilmastotoimille on olennaisen tärkeää, etteivät vaatimukset tai vertailutaso muutu kesken toiminnan.

Esitetyssä muodossaan EU:n hiilenpoistojen sertifiointilainsäädännöstä tulee vapaaehtoista markkinaehtoista hiilenpoistoliiketoimintaa merkittävästi rajoittava. Rajoittamisen haitat näkyvät hidastuvina ilmastotoimina ja yksityisten varojen suuntautumisena näiltä osin EU:n ulkopuolelle. Maataloustuottajien ja metsänomistajien toiminnan pohjalta syntyvän hiilenpoistomarkkinan tulee

mahdollistaa koko EU:n laajuinen kaupankäynti ilman että markkinaa rahoitettaisiin yhteisen maatalouspolitiikan varoista (CAP).

MTK:n näkemyksen mukaan U-kirjeessä ei ole käsitelty lainsäädäntöaloitteen suhdetta Lissabonin sopimuksen tavaroiden ja palveluiden vapaan liikkuvuuden takaaviin kohtiin. Tältä osin valmistelu on ollut sekä U-kirjeessä, että komission lainsäädäntöesityksessä puutteellista. Asian ei voida katsoa olevan vähämerkityksinen, koska komission lainsäädäntöesityksen tarkoitus on luoda yhteismarkkinat sertifioituille hiilenpoistumille. Edelleen MTK katsoo, ettei U-kirjeen valmistelussa ole huomioitu Suomen perustuslain elinkeinonharjoittamisen vapauden tai omaisuuden suojan perusoikeusnäkökulmia riittävästi. Erityisesti elinkeinonharjoittamisen vapauden näkökulmia ei ole käytännössä käsitelty lainkaan.

Markkinoiden kehittymisen kannalta olennaisinta on, että kumoutumisväittämiä koskevien säännösten osalta sääntelyratkaisun tulee olla tarkkarajainen ja yksiselitteinen ja tehtävä ratkaisu tulee myös viestiä markkinoille selkeästi.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Anssi Kainulainen
energia-asiantuntija